

Ozbekiston

O'zbekiston 2013 yilda bola mehnatining eng yomon tomonlarini bartaraf etishda hech qanday siljishlarga erishmadi. Bola mehnatini kamaytirish bo'yicha amalga oshirilgan tashabbuslariga qaramay, O'zbekiston hukumatining ushbu bahoni bola mehnatidan davomiy ravishda foydalanishi tufayli oldi.

Hukumat paxta masalasida o'z qonun-qoidalariga ega bo'lib, g'alla miqdorini belgilaydi, buning natijasida ma'muriyat bolalar va kattalarni ishlatishga majbur bo'ladi.

Garchi hukumat paxta terimida bolalar ishlatilishini jamoa oldida inkor qilsada, ma'lumotlarga ko'ra, bolalardan mehnatning eng ayanchli shakllaridan biri bo'lgan paxta terimida ishtirok etishlarini talab qiladi. Hukumat Xalqaro Mehnat Tashkilotining yuqori darajadagi missiyasini 2013 yil terimini tekshirish uchun taklif qildi.

Bayonotnama shuni ko'rsatadiki, hukumat yosh bolalarni (15 yoshdan kichik) terim davomida o'qishda bo'lishlarini ta'minladi. Shunday bo'lsada, mahalliy hokimiyatlar oliy bilim yurtlarini (kolej va litseylar) berkitib, hukumatning belgilagan g'alla talablarini bajarish uchun 15 dan 17 gacha bo'lgan bolalarni paxta terimiga chiqishga majbur qilganlar.

Bayonotnama O'zbekistonda bolalarni ishga zo'rslash, va bola mehnatining eng ayanchli shakllarini bartaraf qilish uchun quyidagilarni tavsiya qilinadi

Yo'naliш	Tavsiya etilgan sa'y-harakatlar	Tavsiya etilgan yillar
Huquq va Tartibot	18 yoshgacha bo'lgan barcha bolalar ishtirokida paxta terimida uchraydigan bola mehnatining eng ayanchli ko'rinishlarini taqiqlovchi qonunlarni qat'iy joriy etish Bola mehnati sog'lig'iga havfli bo'lgan va ro'y berishi aniq bo'lgan joylarni, ayniqsa paxta sohasida uchraydigan mehnat joylarini nazorat va jinoiy tekshiruviga olish.	2009 – 2013 2011 – 2013
	Paxta terimini kuzatib borish tartibini yo'lga qo'yish, hamda barcha paxta yetishtirish maydonlarida bola mehnatini kuzatuvchi mahalliy guruhlarni kengaytirish.	2012 – 2013
	Xalqaro Mehnat Tashkiloti rahbar idolarining tavsiyalarini tatbiq etish, paxta yig'im-terimini kuzatish uchun Xalqaro Mehnat Tashkilotining texnik yordamidan foydalanish va XMT yoki boshqa ishonchli tomonlar bilan ish olib borish.	2009 – 2013

Yo'naliш	Tavsiya etilgan sa'y-harakatlar	Tavsiya etilgan yillar
	Bola savdosi va bola mehnatining ayanchli ko'rinishlariga aloqador ayblovlar va jinoiy tekshiruvlar bo'yicha olingan ma'lumotlarni ommaviy tarzda e'lon qilish, hamda inson savdosi ma'lumotlarining bolalarga tegishli qismini alohida ajratish.	2011 – 2013
	Bilim olish dargohlarda hisobot tartibini kuchaytirish va tu-manlarda paxta terimida qatnashayotgan ishchilarning necha yoshda ekanligini ro'yhatdan o'tkazishni o'rniga qo'yish.	2013
	Paxta terimi davomida 18 yoshga yetmagan bolalarni paxta terimiga majburlagan, maktablarni yopishda javobgar shaxslarga va bolalarni boshqa turdag'i ishlarga majburlagan shaxslarga qarshi sanksiyalar kiritish.	2013
Hukumat Siyosati	Maktablarni yopish va 18 yoshgacha bo'lgan bolalarni paxta terimiga safarbarlikni taqiqlovchi siyosatni tatbiq etish.	2011 – 2013
	18 yoshgacha bo'lgan bolalarni paxta terimiga majburlashni taqiqlash maqsadida paxta terimi kvotalarini tasdiqlovchi mavjud ko'rsatmalarni qayta ko'rib chiqish.	2012 – 2013
	Bola mehnati siyosati yuzasidan mavjud rasmiy buyruqlarni, maktablarni yopish hamda 18 yoshga kirmagan bolalarni paxta terimiga safarbar qilishni taqiqlovchi mahalliy buyruqlarni ham ommaga bildirish va chop etish.	2012 – 2013
Ijtimoiy dasturlar	Bolalarni ishlatish borasida milliy miqyosda o'rganish ishlarini olib borish.	2013
	Paxta terimiga alohida e'tibor qaratgan holda, bola mehnatining eng ayanchli ko'rinishlarini muhokama etuvchi dasturlarni kengaytirish.	2009 – 2013
	Maktablar va oila tomonidan ko'rsatilayotgan mavjud dasturlarning bola mehnatini muhokama qilishga ko'rsatayotgan ta'sirini baholash.	2011 – 2013